

چارچوب ارزیابی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایران: با رویکرد گراند تئوری

علی اصغر خلیلی^۱، علی محمد صفانیا^{۲*}، علی زارعی^۳، حسن معصومی^۴

تاریخ تصویب: ۹۹/۰۴/۰۲

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۵/۲۸

چکیده

هدف این پژوهش چارچوب ارزیابی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایران با رویکرد گراند تئوری بود. این تحقیق به لحاظ روش‌شناسی از نوع کیفی و از نظریه زمینه‌ای استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش را صاحب‌نظران (۱۸ نفر) و نمونه آماری با روش نمونه‌گیری نظری و به صورت هدفمند انتخاب شد. برای گردآوری داده‌ها از روش مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شد. داده‌های حاصل طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی و از طریق نرم‌افزار مکس کیودا ۱۲ تحلیل شد. تحلیل داده‌ها نشان داد که شرایط علی شامل (برنامه‌ریزی، سازماندهی، داوری و مربیگری و باشگاه‌ها)، شرایط زمینه‌ای (فناوری اطلاعات، نقل و انتقالات، امنیت و حراست و سلامت لیگ)، عوامل مداخله‌ای روابط عمومی و فرهنگی، راهبردها (فنی و توسعه، تجارت و بازاریابی ورزشی، مالی و پشتیبانی) و سرانجام پیامدها (رضایت مشتریان، بهبود وضعیت اقتصادی و رونق صنعت فوتبال، اجرای مسابقات حرفه‌ای، افزایش بهره‌وری منابع انسانی، پر کردن اوقات فراغت و بهبود عملکرد باشگاه‌ها) شناسایی و با یکدیگر مرتبط شده‌اند. در پایان نیز پارادایم و الگوی نظری کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال شکل گرفت. در نتیجه می‌توان گفت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال در ایران با توجه به محدودیت‌های پیش روی آن که تحت تأثیر شرایط گوناگون ایجاد شده است، تا رسیدن به وضعیت مطلوب و مورد انتظار فاصله دارد. بنابراین بکارگیری برخی راهبردها (فنی و توسعه، تجارت و بازاریابی ورزشی و...) می‌تواند پیامدهای مطلوبی را برای سازمان لیگ به ارمغان آورد.

کلید واژه‌ها: ارزیابی، کیفیت عملکرد، سازمان لیگ حرفه‌ای، فوتبال، گراند تئوری.

Email: khalili.asghar@gmail.com

۱. دانشجوی دکترای مدیریت ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

Email: a.m.safania@gmail.com

۲. استاد مدیریت ورزشی، گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران*

Email: dr_alizarei@yahoo.com

۳. دانشیار دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

Email: masoumi.hm@gmail.com

۴. استادیار گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران

مقدمه

در عصر حاضر تقریباً ورزش در زندگی افراد رسوخ کرده و در بین ورزش‌ها، فوتبال به دلیل جذابیت خاص، یکی از بیشترین جمعیت‌های ورزشی دنیا را تشکیل می‌دهد و جایگاه منحصر به فردی دارد، به گونه‌ای که به پدیده‌ی فراگیر و جهانی بدل شده و برای آن حد و مرزی نمی‌توان قائل شد (نادری نسب و همکاران، ۱۳۹۰). مدیریت راهبردی تنها تعریف مسائل مهم در یک سازمان نیست، بلکه کسب اطمینان از اجرای آن نیز است (هاپاسالو و همکاران، ۲۰۰۶). از طرفی، سنجش موفق سازمانی و اجرای مؤثر راهبردها برای موفقیت آینده به چالشی برای مدیران، پژوهشگران و مشاوران تبدیل شده است (ایوانس، ۲۰۰۵). ورزش نیز مانند دیگر عرصه‌های اجتماعی برای ماندگاری باید همواره در رشد و توسعه خویش بکوشد و ابعاد و زوایای خویش را بررسی، بسط و گسترش داده و نیز تثبیت و تقویت کند (صوفی و همکاران، ۱۳۹۶). بدین منظور نظام ارزیابی عملکرد، فرایند نظام‌مند سنجش و اندازه‌گیری و مقایسه میزان و نحوه دستیابی به وضعیت مطلوب، با معیارها، نگرش، حوزه تحت پوشش، شاخص و دوره زمانی معین، با هدف بازنگری، اصلاح و بهبود مستمر آن را در اختیار سازمان‌ها قرار می‌دهد (شریعتی، ۱۳۹۵). شاخص‌ها نمایانگر واقعیت‌های موجود در عرصه فعالیت‌های یک سازمان هستند و در نظام مدیریت ابزاری کارآمد برای ارزیابی کارایی برنامه‌ها و فعالیت‌ها می‌باشند زیرا هدایت بخش سازمان در جهت اهداف استراتژیک می‌باشند و از طریق آنها می‌توان از حصول به اهداف از پیش تعیین شده آگاهی یافت (کاپلان و نورتون، ۲۰۰۴). توجه عمیق به شاخص‌های عملکردی در شناسایی و درک بهتر خلاءها، نارسایی‌ها، کمبودها و در بهبود برنامه از جهت کمی و کیفی کمک شایانی می‌کند.

ارزیابی عملکرد از راه تعیین معیارها و جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها به تصمیمات مدیر در خصوص عملکرد سازمان، مقایسه اطلاعات با معیارهای عملکرد، گزارش‌دهی، اطلاع‌رسانی و بررسی و توسعه مداوم این فرایندها کمک می‌کند. در واقع، مقایسه‌ای است بین آنچه وجود دارد و آنچه مطلوب است برای نیل به این اهداف، تعیین شاخص‌های ارزیابی و این که کدام یک بیشترین تأثیر را در روند رو به رشد سازمان دارند، در اولویت قرار دارند (اسکندری دستگیری و همکاران، ۱۳۹۶). در واقع شناسایی معیارها و شاخص‌های ارزیابی عملکرد از اساسی‌ترین گام‌هایی است که باید در ارزیابی عملکرد طی شود؛ ارزیابی عملکرد در سازمان‌های ورزشی یکی از مقوله‌های مهم و مورد توجه بسیاری از کارشناسان و مدیران این سازمان‌ها بوده است (چادویک، ۲۰۰۹). سالس^۵ (۲۰۱۹) مطالعه در سیستم‌های مدیریت عملکرد را شبکه‌ای از عناصر بهم پیوسته به جای فرایند خطی می‌داند و هرچه این عناصر شبکه به صورت مداوم هم‌تراز شوند احتمال این که بتواند بر روی رفتارها و تصمیمات سازمان به شیوه مطلوب‌تر تأثیر بگذارد وجود دارد. از آن جایی که سازمان‌ها (از جمله فدراسیون‌های ورزشی) وظایف مهم و حساسی را به عهده دارند، بنابراین تعیین معیارها و شاخص‌های ارزیابی به روز برای این سازمان‌ها ضروری به نظر می‌رسد؛ زیرا کیفیت و اثربخشی مدیریت عملکرد در سازمان‌ها، عامل تعیین‌کننده و حیاتی برای تحقق برنامه‌های توسعه در جامعه است و در صورتی که ارزیابی عملکرد با نگرش فرایندی، صحیح و مستمر انجام شود موجب اعتماد عمومی به عملکرد سازمان، کارآیی، اثر بخشی بیشتر و همچنین کمک به توسعه ملی و توسعه در بخش منابع انسانی می‌شود (رحیمی، ۱۳۸۵).

رشته ورزشی فوتبال به دلیل برخورداری از ابعاد اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، به طور کامل از حالت بازی ساده خارج شده است که این نکته دلیل توجه به ارتقای این رشته ورزشی در سطح جهان را آشکار می‌سازد. امروزه فوتبال با داشتن بیش از ۲۰۹ عضو در فدراسیون بین‌المللی فوتبال، ۲۰۷ هزار فوتبالیست حرفه‌ای، ۲۴۵ میلیون بازیکن آماتور و ۳/۴ میلیارد طرفدار، یکی از رایج‌ترین و محبوب‌ترین ورزش‌ها در جهان محسوب می‌شود (نادری نسب و همکاران، ۱۳۹۰، الف). ایران از جمله کشورهایی است که فوتبال دل مشغولی بسیاری از مردم است و پیشرفت یا عدم پیشرفت در عرصه‌ی فوتبال با غرور ملی، احساس رضایت، خشنودی و امیدواری آحاد مردم ارتباط نزدیکی دارد و رشد و توسعه‌ی این رشته نیازمند حرکتی منسجم،

1. Haapasalo et al
2. Evans
3. Kaplan & Norton
4. Chadwick
5. Sales

همراه با برنامه‌ریزی دقیق و متناسب بر اساس نگرش‌ها و رویکردهای رایج در فوتبال جهان است (نادری نسب و همکاران، ۱۳۹۰).

صنعت فوتبال نیز همانند دیگر صنایع دارای تولیداتی است اما تولید اصلی صنعت فوتبال همان ارائه بازی یا مسابقه است. لیگ‌های حرفه‌ای معتبر در سرتاسر جهان فقط وظیفه برگزاری مسابقات فوتبال را بر عهده ندارند بلکه هر کدام از آنها دارای سرمایه‌های هنگفتی هستند که میلیون‌ها و بعضاً میلیاردها دلار در بین تشکیلات مرتبط با خود اعم از باشگاه‌ها، سازمان‌های لیگ و فدراسیون‌ها رد و بدل می‌کنند که این موارد لزوم نظارت و ارزیابی را بر لیگ‌های داخلی فدراسیون فوتبال روشن می‌سازد (اکبری یزدی و همکاران، ۱۳۹۳).

محمدی (۱۳۹۱) در تحقیقی با عنوان طراحی و تدوین مدل ارزیابی عملکرد فدراسیون قایقرانی ایران بر اساس مدل تعالی بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت (EFQM) نه معیار رهبری، خط مشی و استراتژی، کارکنان، منابع و مشارکت‌ها، فرایندها، نتایج مشتریان، نتایج کارکنان، نتایج جامعه و نتایج کلیدی عملکرد را عوامل مدل ارزیابی می‌داند. معصومی و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیقی با عنوان ارائه الگوی تصمیم‌گیری آنتروپی برای طراحی مدل جامع ارزیابی بیرونی عملکرد فدراسیون‌های ورزشی در ایران با رویکرد فازی منابع مالی، وظایف مدیریتی، تجاری سازی، فناوری اطلاعات و ارتباطات و تسهیلات فرهنگی ورزشی را جزو مؤلفه‌های مدل جامع ارزیابی بیرونی عملکرد فدراسیون‌های ورزشی معرفی نموده‌اند. در تحقیق نژاد سجادی و همکاران (۱۳۹۳) با عنوان شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های ارزیابی عملکرد فدراسیون‌های ورزشی ایران با استفاده از مدل AHP نتایج نشان داد امور پشتیبانی و برنامه‌ریزی، توسعه زیرساخت‌های ورزش، امور فنی و ورزشی و توسعه منابع کالبدی و تجهیزاتی به ترتیب در اولویت‌های اول تا چهارم قرار گرفتند.

حسینی کشتان (۱۳۹۳) در تحقیق خود با عنوان طراحی مدل ارزیابی عملکرد باشگاه‌های فوتبال لیگ برتر ایران پرداخت که نتایج نشان داد شاخص‌های مالی و اقتصادی بیشترین تأثیر را بر عملکرد باشگاه‌ها داشتند و باشگاه‌ها برای بهبود عملکرد، نیاز به مدیریت هزینه و ایجاد راه‌های درآمد بیشتر هستند، ضمن اینکه ثبات در بازیکنان، مدیریت و مربیان باشگاه اهمیت ویژه‌ای را در این پژوهش داشتند. شفیعی و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیقی با عنوان شناسایی، وزن‌دهی و اولویت‌بندی شاخص‌های ارزیابی عملکرد باشگاه‌های ورزشی به این نتایج دست یافتند که مهم‌ترین شاخص‌های ارزیابی عملکرد باشگاه‌های شهر تهران به ترتیب منابع انسانی، منابع مالی، منابع کالبدی و تجهیزاتی، محیط برنامه‌ریزی، سازماندهی و ارزیابی، امور فنی و ورزشی و محیط حقوقی می‌باشند. همچنین مهم‌ترین زیرشاخص‌های کلی نیز به ترتیب شامل ثبات مدیریتی، ثبات مربیگری، میزان دستمزد پرداختی به بازیکن، مربی و کارمندان، کمیت و کیفیت کادر تخصصی باشگاه و تعیین استانداردهای ارزیابی عملکرد بودند. مادلا و بایل^۱ (۲۰۰۵) در تحقیقی با عنوان ارزیابی عملکرد کلی مجموعه‌ها و سازمان‌های ورزشی، ارتباطات و تصور ذهنی، امور سازمانی، توسعه اعضاء و مدیریت منابع مالی را ابعاد مدل ارزیابی عملکرد سازمانی مؤسسات ورزشی معرفی نموده‌اند. در تحقیق لعل بیداری و همکاران (۱۳۹۸) با عنوان بازشناسی حوزه‌های امنیت در مسابقات لیگ برتر فوتبال ایران نتایج نشان داد که، مناسب است مسئولان برگزاری رویدادهای ورزشی در جهت برگزاری هر چه امن‌تر مسابقات ورزشی به اقدامات پیشگیرانه، در کنار توجه به عامل‌های آشکار شده‌ی فوق و بارهای عاملی متغیرهای هر یک، به آموزش و نیز مدیریت و برنامه‌ریزی، توجه ویژه‌ای داشته باشند.

در تحقیق فیضی و همکاران (۱۳۹۸) با عنوان مدیریت بلیت فروشی: تحلیل عوامل مؤثر بلیت فروشی لیگ برتر فوتبال ایران نتایج نشان داد که باشگاه‌ها و سازمان لیگ، برای فروش بهتر بلیت و افزایش درآمد خود باید به عوامل مؤثر بر بلیت فروشی، شامل، تسهیلات، فرهنگی - اجتماعی، جذابیت مسابقه، اقتصادی، مدیریتی، بازاریابی، فناوری و برنامه‌ریزی توجه بیشتری مبذول نمایند.

در تحقیق محمودی و همکاران (۱۳۹۸) با عنوان شناسایی راهبردها و پیامدهای سلامت اداری در صنعت فوتبال ایران نتایج نشان داد که راهبردها و پیامدهای ارائه شده می‌تواند به مسئولین حاکمیتی در راستای بهبود سلامت اداری و مقابله با بروز فساد و در نتیجه توسعه و بالندگی صنعت فوتبال کمک شایانی نماید.

در تحقیق سلطانی و همکاران (۱۳۹۸) با عنوان طراحی الگوی درآمدزایی باشگاه‌های حرفه‌ای فوتبال ایران نتایج نشان داد که باشگاه‌ها می‌توانند با بهره‌گیری از شیوه‌های نوین بازاریابی و منابع مختلف درآمدزایی نظیر: فعالیت‌های تجاری، هواداران، حق پخش رسانه‌ای، تبلیغات، درآمد روز مسابقه، حامیان مالی و سایر منابع، به منظور تأمین نیازهای مالی، توسعه باشگاه و جهت حضور قدرتمند در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی، استفاده کنند.

باروز و لیچ^۱ (۲۰۰۶) در تحقیقی با عنوان ارزیابی باشگاه‌های فوتبال لیگ انگلیس را با استفاده از مدل DEA-CCR و فنون BCC ورودی مدل را بازیکنان، دستمزد، سرمایه اصلی، استادیوم‌ها و تسهیلات و خروجی را امتیازات و نگهداری در نظر گرفته است. اسپیتیا اسکور و گارسیا سبرین^۲ (۲۰۰۶) نیز عملکرد و کارایی تیم‌های شرکت کننده در لیگ قهرمانان اروپا را مورد بررسی قرار داده‌اند که علاوه بر عملکرد ورزشی، عملکرد مالی را نیز به عنوان بخشی از سیستم ارزیابی کارایی باشگاه‌ها در نظر گرفته است. جاردین^۳ (۲۰۱۰) در تحقیق خود با استفاده از تکنیک DEA-BCC و DEA-CCR به ارزیابی عملکرد باشگاه‌های فوتبال فرانسه پرداخته است که در این تحقیق ورودی‌های ارزیابی عملکرد شامل دستمزدهای پرداختی و جمعیت شهر میزبان و دو خروجی امتیازات کسب شده و گردش مالی فصل بود. روبرت (۲۰۱۶) به ارزیابی عملکرد سازمان‌های فوتبال حرفه‌ای در هلند، پرداخت که نتایج نشان داد، سازمان فوتبال هلند باید سرمایه‌گذاری در آکادمی جوانان را کاهش و در مقابل حجم آن را هم کاهش دهد. از سوی دیگر باید دستمزدها را برای دستیابی به سطح کارایی مطلوب افزایش دهد (تا جایی که بودجه اجازه دهد) تا به‌طور بالقوه بر عملکرد مالی و ورزشی بیشتر دست یابد. یوری و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیقی به اندازه‌گیری کارایی لیگ برتر باشگاه‌های روسیه (۲۰۱۶-۲۰۱۲) پرداختند که نتایج نشان داد، نگرش کاربردی می‌تواند به شناسایی نقاط ضعف و تمرکز بر راهبردهای افزایش کارایی باشگاه‌های فوتبال کمک کند.

به‌طور کلی هدف اصلی نظارت و ارزیابی، شناسایی نقاط قوت و ضعف، فراهم آوردن اطلاعات و بازخوردهای مورد نیاز سیاستگذاران، برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران سازمان لیگ‌های حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران است. بدون چنین اطلاعاتی مشکل است که بدانیم چه وقت، کجا و چگونه باید اصلاح و تغییر در آن ایجاد کرد. علاوه بر این با نظارت و ارزیابی می‌توان میزان دستیابی جهت وصول به اهداف، مقایسه برنامه با استانداردها، ارزش و رتبه را از برنامه و میزان اثربخشی آن شناخت. اگر چه پژوهش‌های فراوانی در زمینه ارزیابی کمیت و کیفیت عملکرد سازمان‌های ورزشی در سطح جهان انجام شده است اما تاکنون تحقیقی در مورد ارزیابی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون ورزشی فوتبال ایران، در قالب یک مدل جامع انجام نشده است و از سوی دیگر در نظام ارزیابی عملکرد فدراسیون، معیارها و شاخص‌های جامع و به روز که همه ابعاد سازمان را در نظر بگیرد، مشاهده نمی‌شود، لذا نتایج این ارزیابی می‌تواند به‌عنوان یک راهبرد و در قالب مدل، مدیران سازمان‌های ورزشی به‌ویژه فدراسیون‌های ورزشی را در برنامه‌ریزی قبل، حین و بعد از برگزاری رویدادهای ورزشی بزرگ کمک شایانی نماید. بر این اساس این تحقیق در صدد است تا به تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران بپردازد.

روش پژوهش

رویکرد پژوهش حاضر از نوع کیفی است که با روش نظریه زمینه‌ای یا گراند تئوری انجام شده است. روش گراند تئوری یک شیوه پژوهش کیفی است که به‌وسیله آن با استفاده از داده‌های به‌دست آمده و تحلیل آنها، نظریه نهایی تکوین می‌یابد. معمولاً

1. Barros & Leach

2. Espitia-Escuer & García-Cebrián

3. Jardin

به سه شیوه اجرا می‌شود: شیوه سیستماتیک، نوحاسته و سازگرا. در این تحقیق از روش سیستماتیک که به استراوس و کوربین نسبت داده می‌شود برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است که خود دارای سه مرحله اصلی کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی است. جامعه آماری این پژوهش شامل صاحب‌نظران (اساتید مدیریت ورزشی و متخصصین رشته ورزشی فوتبال) هستند که به روش گلوله برفی انتخاب شده‌اند. با جمع‌آوری تمامی واحدهای متن و واحدهای ضبط، مفاهیم و زیرمقوله‌ها مشخص شدند و در انتها، تمامی زیرمقوله‌ها در پنج مقوله اصلی طرح نظام‌مند استراوس و کوربین^۱ (۱۹۹۴) دسته‌بندی گردیدند. سرانجام در این مطالعه برای تأمین روایی و پایایی از روش ارزیابی لینکولن و گوبا^۲ (۱۹۹۰) استفاده گردید که معادل روایی و پایایی در تحقیقات کمی است. ضمن این‌که در این مطالعه تحلیل و طبقه‌بندی داده‌ها با کمک نرم‌افزار MAXQDA نسخه ۱۲ انجام شد.

ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه‌های تحت بررسی به شرح زیر می‌باشد:

جدول ۱: توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان

تعداد کل	سطح تحصیلات	تعداد (نفر)	حوزه فعالیت	سابقه اجرایی	میزان آشنایی با فوتبال
۱۸ نفر	فوق دیپلم (۱ نفر)	۱	دانشگاه‌ها، وزارت	۱۲ نفر	۱۸ نفر
	لیسانس (۶ نفر)	۶	ورزش و جوانان،		
	فوق لیسانس (۷ نفر)	۷	فدراسیون فوتبال و		
	دانشجوی دکتری و دکتری (۴ نفر)	۴	سازمان لیگ فوتبال		

در این پژوهش روش جمع‌آوری اطلاعات مطالعه اسناد بالادستی (اساسنامه و آیین‌نامه‌های سازمان لیگ فوتبال، فدراسیون فوتبال) و مصاحبه عمیق و باز است. در این مطالعه با ۱۸ نفر مصاحبه (از نوع نیمه ساختاریافته) انجام شد که از مصاحبه پانزدهم به بعد تکرار اطلاعات دریافتی مشاهده گردید و مصاحبه هجدهم کاملاً تکراری و به اشباع نظری رسیده بود.

یافته‌ها

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست آمده از مصاحبه، از روش کدگذاری باز، محوری و گزینشی استفاده گردید. در این روش پس از گردآوری داده‌ها و تنظیم آنها به‌صورت نوشتاری، بخش‌هایی از متن‌های نوشتاری مثل عبارت و یا جمله انتخاب و به‌صورت اطلاعات کدگذاری شده، شماره‌گذاری شدند.

کدگذاری باز

این فرایند تحلیلی است که از طریق آن مفاهیم، شناسایی شده و ویژگی‌ها و ابعاد آنها در داده‌ها کشف شدند. در کدگذاری باز، داده‌ها به بخش‌های مجزا خرد شدند و برای به‌دست آوردن مشابهت‌ها و تفاوت‌ها، با دقت بررسی شدند و پرسش‌هایی درباره پدیده‌ها که داده‌ها حاکی از آنها، مطرح شدند. پس از تلخیص اولیه داده‌ها و حذف جملات زائد و تکراری از جملات مصاحبه، مفاهیم اولیه مصاحبه‌ها (مرحله کدگذاری باز) شامل ۹۳ کد باز بود. در این بخش به دلیل حجم مقاله، تنها به نمونه‌ای از فرایند کدگذاری باز، در جدول شماره ۲ اشاره می‌شود.

جدول ۲: نمونه‌ای از کدگذاری باز

ردیف	کد گذاری باز	ردیف	کد گذاری باز
۱.	توسعه و رعایت موازین فرهنگی و اخلاقی در مسابقات	۲.	برقراری تمهیدات لازم برای حضور خانواده‌ها در ورزشگاه‌ها
۳.	جلوگیری از وابستگی باشگاه‌ها به منابع دولتی	۴.	تشویق بخش خصوصی جهت باشگاه‌داری
۵.	میزان بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) پیشرفته در سازمان لیگ	۶.	تعامل با رسانه‌های جمعی (تلویزیون، رادیو، روزنامه‌ها و مجلات)
۷.	پیگیری دریافت تسهیلات و حق پخش تلویزیونی	۸.	تجاری سازی باشگاه‌ها جهت کسب درآمد
۹.	داشتن برنامه‌های آموزشی مدون برای داوران رسمی و بین‌المللی و مدیران باشگاه‌ها در لیگ برتر	۱۰.	داشتن بخش حسابرسی و بازرسی مالی در سازمان لیگ
۱۱.	آموزش مربیان پایه جهت جذب و شکوفایی استعدادها	۱۲.	راه اندازی و فعالیت واحد تحقیق و پژوهش در سازمان لیگ
۱۳.	تدوین بودجه سالانه و تعیین منابع مالی و پشتیبانی سازمان لیگ	۱۴.	استفاده از نرم‌افزارهای پیشرفته امنیتی در رویدادهای ورزشی
۱۵.	تشکیل کمیته بازاریابی ورزشی	۱۶.	تشکیل سامانده فرماندهی حادثه (ISC)
۱۷.	توسعه لیگ و باشگاه‌های حرفه‌ای در سطح کشور	۱۸.	وجود تدوین قوانین و مقررات آموزشی فوتبال
۱۹.	میزان تناسب هرم نیروی انسانی با فعالیت‌های فدراسیون فوتبال	۲۰.	داشتن مدیریت و اعضای هیأت مدیره ورزشی در رأس باشگاه
۲۱.	مدیریت ریسک و بحران در رویدادهای ورزشی	۲۲.	تهیه پرونده باشگاه‌های خصوصی و ثبت شرکت‌ها

جدول شماره (۲)، نتایج کدگذاری باز عوامل مؤثر بر ارزیابی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای ایران را نشان می‌دهد که در مجموع مصاحبه‌هایی که با نمونه‌های تحت بررسی انجام شد ۹۳ کد باز به دست آمد. کدهای ردیف ۷۳-۴-۳۹-۷-۴۵-۱۸ به ترتیب بیشترین ارجاع و همچنین کدهای ۱۴-۲۶-۴۴-۵۳-۵۸-۶۸-۷۶-۸۶-۸۹ به نسبت سایر کدها کمترین ارجاع را از جانب مصاحبه‌شوندگان داشتند. این نتیجه نشان دهنده‌ی آن است که کدام کد کم اهمیت‌ترین و کدام کد پراهمیت‌ترین تلقی می‌شود.

کدگذاری محوری

کدگذاری محوری مرحله دوم تجزیه و تحلیل در نظریه پردازی داده بنیاد است. هدف از این مرحله برقراری رابطه بین طبقه‌های تولید شده (در مرحله کدگذاری باز) است. این کار (عمل) بر اساس مدل پارادایم انجام می‌شود و به نظریه پرداز کمک می‌کند تا فرآیند نظریه را به سهولت انجام دهد. اساس فرآیند ارتباط‌دهی در کدگذاری محوری بر بسط و گسترش یکی از طبقه‌ها قرار دارد (دانایی فرد و همکاران، ۱۳۸۳). در این فرآیند مقوله‌ها به زیرمقوله‌ها و پیوند دادن مقوله‌ها در سطح ویژگی‌ها و ابعاد در دستور کار قرار گرفت. این کدگذاری، به این دلیل محوری نامیده شد که کدگذاری حول یک مقوله تحقق می‌یابد. در این مرحله، نظریه‌پرداز داده بنیاد، یک مقوله مرحله کدگذاری باز انتخاب شد و آن را در مرکز فرآیندی که در حال بررسی است (به عنوان پدیده‌ی مرکزی) قرار داده شد و سپس، دیگر مقوله‌ها به آن ربط داده شد. این مقوله‌های دیگر شامل شرایط علی، راهبردها، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر و پیامدها است.

جدول ۳: نمونه‌ای از کدگذاری محوری

کد گذاری باز	کد محوری
میزان بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) پیشرفته در سازمان لیگ، استفاده از فناوری اطلاعات و نرم‌افزارهای پیشرفته جهت تجزیه و تحلیل (آنالیز) مسابقات، استفاده از بانک اطلاعاتی مدیران، مربیان، داوران، بازیکنان و مسابقات (وب سایت)، استفاده از نرم‌افزارهای پیشرفته امنیتی در رویدادهای ورزشی	فناوری اطلاعات
انتخاب و بکارگیری داوران و کمک داوران با تجربه توسط کمیته داوران فدراسیون، داشتن برنامه‌های آموزشی مدون برای داوران رسمی و بین‌المللی و مدیران باشگاه‌ها در لیگ برتر، آموزش مربیان پایه جهت جذب و شکوفایی استعدادها، آموزش و ارتقاء سطح دانش مربیان، بازیکنان، کادر فنی و مدرسین و ناظران با متد جدید، آموزش مربیان پایه جهت جوان‌گرایی بازیکنان	داوری و مربیگری
وجود نمودار سازمانی و ساختار تشکیلاتی مناسب برای بخش‌های مختلف سازمان لیگ، میزان تناسب هرم نیروی انسانی با فعالیت‌های فدراسیون فوتبال، بکارگیری و انتخاب افراد متخصص و با تجربه در کمیته‌های تخصصی سازمان لیگ، تعیین شرح وظایف دستگاه‌های نظارتی مثل انتظامی و ...، بهره‌گیری از بازیکنان باتجربه و نیروهای جوان در تیم‌های لیگ برتر، مستقل بودن سازمان لیگ، داشتن منابع انسانی یا اجرایی قوی (کمیته برگزاری مسابقات) در سازمان لیگ	سازماندهی
داشتن نظام نامه نظارت و ارزیابی مسابقات لیگ برتر، میزان همسویی نظام ارزیابی عملکرد با برنامه راهبردی و اهداف، ارزیابی واحدهای تابعه و ارسال به موقع گزارش ارزیابی عملکرد به بالادستی‌ها، نظارت بر دستمزدها در هنگام نقل و انتقالات در باشگاه‌ها، نظارت بر عملکرد مربیان و داوران، مدیران و اعضای سازمان لیگ، نظارت بر عملکرد کمیته‌های اجرایی و مسابقات لیگ، کنترل و نظارت بر عملکرد باشگاه‌ها و هیأت‌های فوتبال استان‌ها، نظارت و کنترل بر کلاس‌های آموزشی داوری، مربیگری و دانش افزایی، داشتن بخش حسابرسی و بازرسی مالی در سازمان لیگ، داشتن سیستم حقوقی و انضباطی مدون	سلامت لیگ
قوانین و مقررات لازم برای تعیین وضعیت و انتقال (بازیکنان، مربی و سرمربی) در زمان مقرر، جذب و بکارگیری بازیکنان و مربیان با تجربه (داخلی و خارجی) در تیم‌های لیگ برتر، سیستم نقل و انتقالات بین‌المللی بازیکنان از طریق وب سایت، دارا بودن زیرساخت‌های لازم جهت صدور مجوزها (ویزا، پروازهای بین‌المللی ...)، برقراری تمهیدات لازم جهت اعزام بازیکنان باتجربه به خارج از کشور، تشکیل کمیته تعیین وضعیت بازیکنان و کادر فنی، هماهنگی با باشگاه‌ها جهت نقل و انتقال و ثبت قراردادهای بازیکنان و کادر فنی، برقراری توازن و تعیین سقف حقوق بازیکنان و کادر فنی در انعقاد قراردادهای	نقل و انتقالات

شکل شماره (۳)، یافته‌های حاصل از کدگذاری محوری عوامل مؤثر بر ارزیابی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایران را نشان می‌دهد. در مجموع مصاحبه‌هایی که با نمونه‌های تحت بررسی انجام شد ۱۲ کد محوری به دست آمد. این شرایط براساس نظرات جامعه آماری و مدل پارادایمی پژوهش حاصل شد.

جدول ۴: الگوی کدگذاری روابط فی‌مابین شرایط علی، زمینه‌ای، مداخله‌ای، راهبردها و پیامدها

شرایط	کد گذاری محوری
شرایط علی	برنامه‌ریزی، سازماندهی، داوری و مربیگری، باشگاه‌ها
شرایط زمینه‌ای/ محیطی	فناوری اطلاعات، نقل و انتقالات، امنیت و حراست، سلامت لیگ
شرایط مداخله‌گر	روابط عمومی و فرهنگی
راهبردها	فنی و توسعه، تجارت و بازاریابی ورزشی، مالی و پشتیبانی
پیامدها	رضایت مشتریان، بهبود وضعیت اقتصادی و رونق صنعت فوتبال، اجرای مسابقات حرفه‌ای، افزایش بهره‌وری منابع انسانی، پر کردن اوقات فراغت، بهبود عملکرد باشگاه‌ها

جدول شماره (۴)، نتایج الگوی کدگذاری روابط فی‌مابین شرایط علی، زمینه‌ای، مداخله‌ای، راهبردها و پیامدها را نشان می‌دهد. که براساس الگوی پارادایمی نظریه داده بنیاد تنظیم شده است.

کدگذاری گزینشی

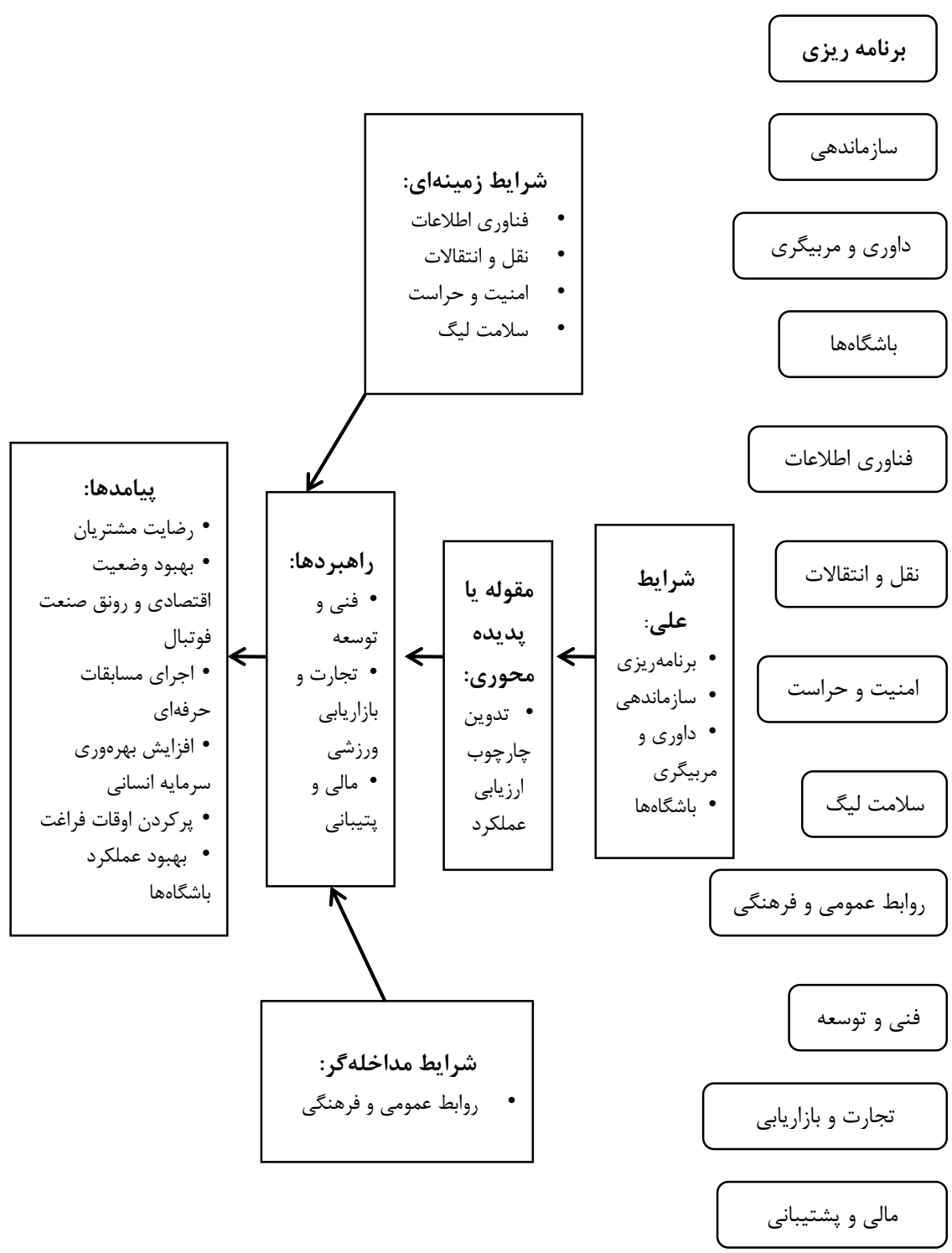
همان گونه که گفته شد، هدف نظریه پردازی بنیادی، تولید نظریه است نه توصیف صرف پدیده. برای تبدیل تحلیل‌ها به نظریه، طبقه‌ها باید به طور منظم به یکدیگر مربوط شوند. کدگذاری انتخابی (براساس نتایج دو مرحله قبلی کدگذاری) مرحله اصلی نظریه پردازی است. به این ترتیب که طبقه محوری را به شکل نظام‌مند به دیگر طبقه‌ها ربط داده و آن روابط را در چارچوب یک روایت ارائه کرده و طبقه‌هایی را که به بهبود و توسعه بیشتری نیاز دارند اصلاح می‌کند. در این مرحله پژوهشگر بر حسب فهم خود از متن پدیده مورد مطالعه، یا چارچوب مدل پارادایم را به صورت روایتی عرضه می‌کند یا مدل پارادایم را به هم می‌ریزد و به صورت ترسیمی نظریه نهایی را نشان می‌دهد (دانایی فرد و همکاران، ۱۳۸۹).

در این فرایند شرایط مختلفی که (طبقات) در مرحله کدگذاری محوری بیان شده است، با هم ادغام می‌شوند و تجزیه و تحلیل کلی صورت می‌گیرد. برای یکپارچه‌سازی، دو رویه وجود دارد:

۱. بکارگیری یک روایت براساس روابط مدل پارادایم حول مقوله محوری؛

۲. ارائه قضایای نظری براساس مدل پارادایم.

قضیه‌های نظری، بیانگر روابط تعمیم یافته بین یک طبقه و مفاهیم آن با طبقات معین است. قضیه‌ها، متضمن روابط مفهومی هستند، در حالی که فرضیه‌ها مستلزم روابط سنجش‌پذیر هستند. چون رویکرد نظریه داده بنیاد روابط مفهومی تولید می‌کند نه سنجش‌پذیر، لذا بکارگیری اصطلاح قضایا مرجح است. در قسمت قضایا رابطه بین طبقات اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد. پژوهشگران برای تبدیل پژوهش کیفی به پژوهش کمی قضایای پژوهشی (که سازه، عناصر سازنده آنهاست) را به فرضیه‌ها (که متغیرها، عناصر سازنده آنهاست) تبدیل می‌کنند تا زمینه آزمون آنها به صورت کمی فراهم گردد. در قسمت فرضیه‌ها باید رابطه طبقات فرعی با هم بررسی شود. در این پژوهش برای فرایند کدگذاری گزینشی یا انتخابی پنج قضیه اصلی براساس مدل پارادایمی ارائه می‌شود. لازم به ذکر است این قضایا براساس مدل پارادایمی نظریه داده بنیاد حاصل شده است.

شکل ۱: گزاره‌های حکمی یا قضایای مستخرج از مدل پارادایمی ارزیابی عملکرد سازمان لیگ

قضیه اول: عامل‌های (برنامه‌ریزی، سازماندهی، داوری و مربیگری، باشگاه‌ها) به‌عنوان عوامل علی اثرگذار برای ارزیابی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای ایران محسوب می‌شوند. به عبارتی توسعه فوتبال ایران مرهون برنامه‌ریزی مدون، ساختار سازمانی مشخص، منابع انسانی قوی و ایجاد باشگاه حرفه‌ای می‌باشد.

قضیه دوم: عامل‌های (فناوری اطلاعات، نقل و انتقالات، امنیت و حراست، سلامت لیگ) به‌عنوان عوامل مداخله‌ای اثرگذار برای ارزیابی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای ایران محسوب می‌شوند. به عبارتی با طراحی و ایجاد سیستم‌های فناوری اطلاعات، قوانین و مقررات نقل و انتقالات، برقراری امنیت و تأمین سلامت لیگ، می‌توان تحولات اساسی ایجاد کرد.

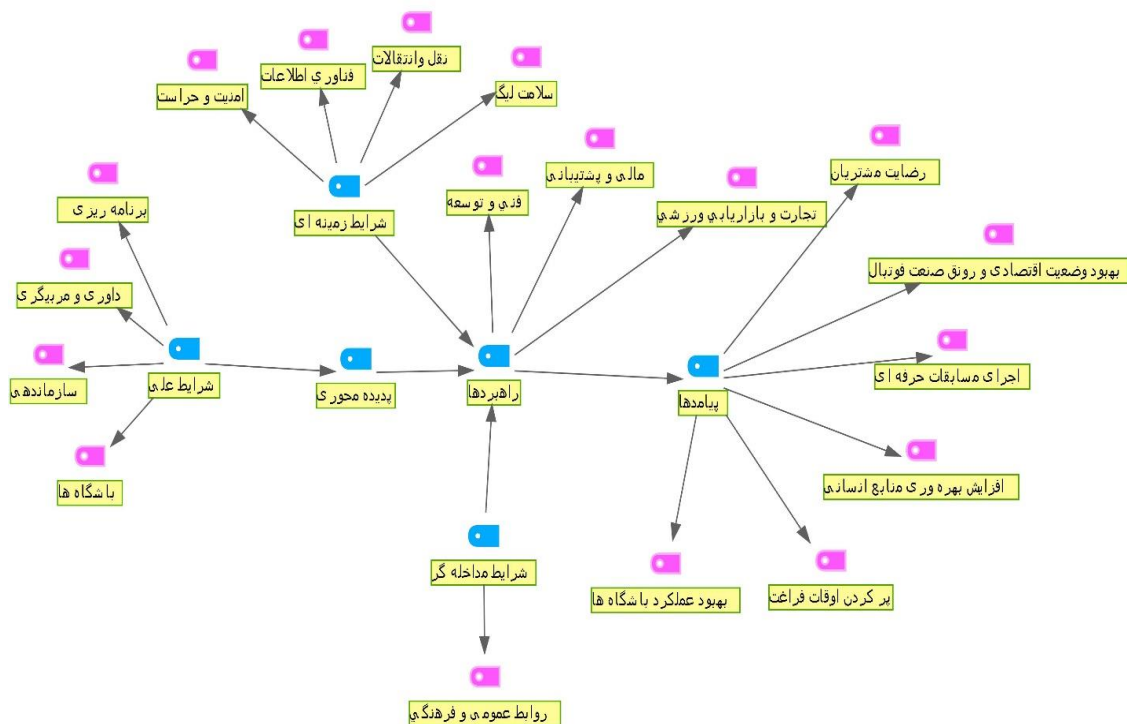
قضیه سوم: عامل‌های (روابط عمومی و فرهنگی) به‌عنوان عوامل مداخله‌گر اثرگذار برای ارزیابی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای ایران محسوب می‌شوند. به عبارتی با طراحی مکانیزم‌های اطلاع رسانی و فرهنگ سازی عمومی، می‌توان کیفیت عملکرد سازمان و همچنین مسابقات لیگ را بالا برد.

قضیه چهارم: عامل‌های (فنی و توسعه، تجارت و بازاریابی ورزشی، مالی و پشتیبانی) به‌عنوان راهبردهای اثرگذار برای ارزیابی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای ایران محسوب می‌شوند. به عبارتی تدوین آئین‌نامه‌های فنی و توسعه‌ای، مدل‌های درآمدزایی و حمایت و پشتیبانی از تیم‌ها و باشگاه‌ها، راه‌های رسیدن به پیشرفت‌های صنعت فوتبال ایران است.

قضیه پنجم: این عامل که به‌عنوان آخرین متغیر وابسته مدل پارادایمی شناخته می‌شود، پیامدی است که از استخدام راهبردها شکل گرفته است، در این پژوهش (رضایت مشتریان، بهبود وضعیت اقتصادی و رونق صنعت فوتبال، اجرای مسابقات حرفه‌ای، افزایش بهره‌وری منابع انسانی، پر کردن اوقات فراغت، بهبود عملکرد باشگاه‌ها) پیامدهای حاصل از استخدام راهبردها است. به عبارتی طراحی و استقرار فرایند مدل ارزیابی عملکرد باعث بالارفتن رضایت مشتریان، بهبود وضعیت اقتصادی، حرفه‌ای شدن فوتبال، ارتقاء بهره‌وری و بهبود عملکرد باشگاه‌ها خواهد شد.

همان‌طور که در شکل (۱) مشاهده می‌شود، تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران با شرایط علی (قضیه ۱) و شرایط زمینه‌ای (قضیه ۲) مختلفی روبه‌رو است. اگر چه شرایط علی به‌طور مستقیم بر تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران اثر می‌گذارند، اما به نظر می‌رسد که شرایط زمینه‌ای نیز، به دلیل تأثیرگذاری بر شرایط علی از اهمیت بالایی برخوردار باشد. در این میان تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران مانند هر موضوع دیگری با شرایطی مداخله‌گرانه مواجه است (قضیه ۳)، اما می‌تواند برای مقابله با شرایط مداخله‌گر و تحقق شرایط علی و زمینه‌ای، اقدام به بکارگیری راهبردهای مناسبی نمود تا با سرعت و قدرت بیشتری به تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران دست پیدا کرد (قضیه ۴) که نهایتاً این امر منجر به ایجاد پیامدهای مثبتی برای ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران خواهد گردید (قضیه ۵).

در ادامه در مرحله کدگذاری گزینشی مدل پارادایمی چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران در قالب روابط فی‌مابین شرایط علی، زمینه‌ای، مداخله‌ای، راهبردها و پیامدها گزارش شده است.

شکل ۲: مدل نهایی چارچوب ارزیابی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران صورت پذیرفت. در همین راستا پدیده محوری (تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران) در صورتی عینیت می‌یابد که شرایط علی و زمینه‌ای مختلف مستخرج از نتایج پژوهش حاضر (مدل پارادایمی حاصل از پژوهش) به خوبی تحقق یابد. همان‌طور که در شکل ۲ نمایش داده شده است:

یکی از ضرورت‌های توسعه کیفیت ارزیابی عملکرد در سازمان لیگ فوتبال ایران بعنوان عوامل اولیه و علی داشتن برنامه‌ریزی مناسب، دارا بودن داوران و مربیان باتجربه به‌عنوان منابع انسانی در فدراسیون فوتبال، سازماندهی مسابقات و از همه مهم‌تر داشتن باشگاه‌های مطرح و پیشرفته در سطح کشور می‌باشد که این موارد در راستای تدوین چارچوب ارزیابی عملکرد سازمان لیگ نقش بسته‌اند (قضیه ۱). نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که ۴ مقوله علی شامل (برنامه‌ریزی، سازماندهی، داوری و مربیگری، باشگاه‌ها) باعث تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران می‌گردد. این نتیجه با نتایج تحقیقات محمدی (۱۳۹۱)، نژادسجادی و همکاران (۱۳۹۳)، سلیمانی دامنه و همکاران (۱۳۹۳)، شفیعی و همکاران (۱۳۹۳)، حسینی کشتان (۱۳۹۳) و باروز و لیج (۲۰۰۶) همسو می‌باشد. سازمان لیگ وظیفه کنترل لازم برای استمرار توانایی باشگاه‌های عضو در چارچوب مقررات بین‌المللی و داخلی و همچنین تقویت بنیه مالی باشگاه‌ها از طریق عقد قراردادهای تبلیغاتی تجاری، اقتصادی، دریافت تسهیلات و هرگونه توافق برای پخش رادیو تلویزیونی مطابق ضوابط فدراسیون را برعهده دارد که این موارد باعث یک ارتباط قوی بین عملکرد مالی و توانایی باشگاه‌ها می‌شوند.

بدین منظور لازم است تا مسئولان سازمان لیگ از ایده‌های نوآورانه در زمینه تدوین چارچوب ارزیابی عملکرد سازمان لیگ به‌عنوان پدیده محوری جهت بالا بردن کیفیت عملکرد سازمان استفاده نمایند. اگر چه عوامل علی به‌طور مستقیم بر تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ اثر می‌گذارند اما به نظر می‌رسد عوامل زمینه‌ای نیز به دلیل تأثیرگذاری

بر شرایط علی از اهمیت بالایی برخوردارند، با حمایت مدیران می‌توان با تدوین سیستم نقل و انتقالات، بکارگیری فناوری اطلاعات پیشرفته، تأمین سلامت لیگ و همچنین برقراری امنیت و حراست در سطح کلان و با استفاده مطلوب از نتایج پژوهش‌های انجام شده در زمینه ارزیابی عملکرد سازمان لیگ اقدام به اصلاح و طراحی چارچوب سازمان لیگ نموده و مقدمات توسعه فوتبال را در کشور فراهم آورد (قضیه ۲). همچنین نتایج نشان داد که ۴ مقوله شامل (فناوری اطلاعات، نقل و انتقالات، امنیت و حراست، سلامت لیگ) از شرایط زمینه‌ای و بستر ساز در تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران هستند. که نتیجه با نتایج تحقیقات محمدی (۱۳۸۵)، الهی و همکاران (۱۳۸۵) معصومی و همکاران (۱۳۹۱) همسو می‌باشد. این روزها فناوری در مسابقات جهانی فوتبال نقش پررنگی را ایفا می‌کند. شرکت‌های دنیا هر روز با گجت‌های خلاقانه‌ی جدیدی وارد میدان می‌شوند تا به تیم‌ها برای آماده سازی در برابر رقیبان، بهبود تمرین‌ها و مهم‌تر از همه، در خود مسابقات کمک کنند. همان‌گونه که ما شاهد استفاده‌ی کشورهای اروپایی از فناوری اطلاعات در فوتبال آن کشورها و پیشرفت روز افزون آنها در دنیای فوتبال هستیم برای پیشرفت فوتبال کشورمان ناچار به استفاده از این علم بی‌انتهای هستیم. فناوری فوتبالی نقش تعیین‌کننده‌ای در کمک به بازیکنان، مربیان، داوران و حتی تماشاچیان دارد. فناوری در موقعیت‌های مشکوک به تأیید تصمیمات داورها کمک می‌کند. سازمان لیگ فوتبال جمهوری اسلامی ایران مسئول اصلی نظارت بر انجام امور نقل و انتقالات بازیکنان و مربیان در لیگ برتر فوتبال کشور می‌باشد که دارای ضابطه‌ها و قوانین خاص خود است که به‌طور کلی این ضوابط و قوانین با قوانین نقل و انتقالات بازیکنان و مربیان فیفا هماهنگ می‌باشد. نقل و انتقالات بازیکنان یکی از اصلی‌ترین منابع درآمدی باشگاه‌های فوتبال کشور می‌باشند که بررسی صلاحیت و صدور مجوز فعالیت متقاضیان نمایندگی‌های مرتبط با رشته‌های تحت پوشش نظیر نقل و انتقالات بازیکنان بر عهده فدراسیون فوتبال می‌باشد و تصویب دستورالعمل‌های نقل و انتقالات بازیکنان و مربیان جزو اختیارات هیات رئیسه لیگ می‌باشد. قوانین و مقررات تدوین شده از سوی سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال برای تعیین وضعیت و انتقال بازیکنان باید هماهنگ با ضوابط و مقررات کنفدراسیون فوتبال آسیا باشد زیرا یکی از معیارهای سنجش عملکرد و ارزیابی فدراسیون توسط کنفدراسیون فوتبال آسیا قوانین و مقررات لازم برای تعیین وضعیت و انتقال بازیکنان می‌باشد. امنیت تماشاگران، بازیکنان و کادر فنی تیم‌ها برای مدت طولانی است که یکی از نگرانی‌های برگزارکنندگان مسابقات لیگ برتر و مسئولان اماکن برگزاری مسابقات است. طبق ضوابط کنفدراسیون فوتبال آسیا جهت برگزاری مسابقات باید افسر امنیتی مسابقات تعیین شده باشد و لیگ دارای راهنمای امنیتی مکتوب باشد و ورزشگاه‌های برگزاری مسابقات باید دارای اتاق کنترل امنیت باشد. بحث سلامت لیگ یکی از مسائلی است که به شدت از سوی نهادهای بین‌المللی فوتبال در هر کشوری مورد بررسی قرار خواهد گرفت و در صورت کوچک‌ترین تخطی، فدراسیون فوتبال از سوی نهادهای بین‌المللی با محرومیت‌های سنگین روبرو خواهد شد لذا با تدوین چارچوب ارزیابی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای می‌توان سلامت لیگ را تا حدود زیادی تضمین نمود.

در این میان برای تدوین چارچوب سازمان مانند هر موضوع دیگری با شرایطی به‌عنوان شرایط مداخله‌گر (روابط عمومی و فرهنگی) مواجه هستیم. که تعبیه مکانیزم‌های ساختاری متناسب با مؤلفه‌های موجود در سازمان برای اطلاع رسانی به‌موقع مسابقات و عملکرد سازمان و همچنین تحولات فرهنگی در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد (قضیه ۳). نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که مقوله روابط عمومی و فرهنگی ۹ کد باز از شرایط مداخله‌گر جهت ارزیابی سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال به‌شمار می‌آیند؛ که با نتایج الهی و همکاران (۱۳۸۵)، محمدی (۱۳۸۵)، حنفی‌زاده (۱۳۸۷)، معصومی و همکاران (۱۳۹۱) و مادلا و بایل (۲۰۰۵) هم‌خوانی دارد. ارتباطات نقش مهمی را در ارزیابی عملکرد یک سیستم دارد. این ارتباطات در قالب روابط عمومی سبب کمک به ارزیابی و تعیین کم و کیف آن می‌شود و بدون آن تقریباً می‌توان گفت ارزیابی عملکرد انجام شدنی نیست. لیگ حرفه‌ای فوتبال به‌عنوان یک خانواده که بر جامعه تأثیرگذار است و نیز از طرف همان جامعه مورد قضاوت قرار می‌گیرد نیازمند این است که بتواند به لحاظ اخلاقی و فرهنگی نیز عملکرد خوبی داشته باشد. به همین سبب به توسعه و رعایت موازین فرهنگی و اخلاقی در مسابقات نیاز دارد؛ تا بتواند به لحاظ فرهنگی نیز عملکرد مطلوبی داشته باشد. در این راستا آنچه به‌عنوان مداخله‌گر دیگری که بر ارزیابی عملکرد سازمان لیگ تأثیر دارد؛ مطرح می‌گردد؛ عدم تدوین اصول

اخلاقی و اشاعه‌ی خصلت‌های بازی جوانمردانه (احترام به دیگران و رعایت قوانین) در فوتبال می‌باشد. نبود چنین عواملی کار ارزیابی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال را به لحاظ فرهنگی دشوار می‌سازد. از طرفی عدم حضور افراد خانواده (مرد و زن) جهت تماشای رقابت‌ها در ورزشگاه چالش دیگری است که مانع ارزیابی واقعی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای به لحاظ فرهنگی می‌شود. حضور افراد به صورت خانوادگی مانع از بروز بسیاری از بی‌اخلاقی‌ها و هرج و مرج‌هایی می‌شود که از سوی تماشاگران مجرد و بعضاً مخرب ایجاد می‌گردد و این خود به توسعه عملکرد فرهنگی این سازمان در قبال جامعه کمک شایانی می‌کند.

اما می‌تواند برای مقابله با شرایط مداخله‌گر و تحقق شرایط علی و زمینه‌ای اقدام به بکارگیری راهبردهای مناسب‌تری نمود تا سازمان با سرعت و قدرت بیشتری به تدوین چارچوب دست پیدا کند البته این نکته را در نظر داشت که بدون تعریف و مشخص کردن راهبردها ارزیابی عملکرد ممکن نخواهد شد؛ که در این پژوهش مؤلفه‌هایی مانند فنی و توسعه، مالی و پشتیبانی و تجارت و بازاریابی ورزشی به عنوان مهم‌ترین راهبردها در جهت توسعه و ارتقاء و همچنین برای ارزیابی عملکرد سازمان لیگ فوتبال ایران شناسایی شده است که در واقع به عنوان یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها برای توسعه فوتبال در هر کشوری بخصوص ایران می‌باشد (قضیه ۴). نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که ۳ مقوله (فنی و توسعه، تجارت و بازاریابی ورزشی و مالی و پشتیبانی) از راهبردهای مؤثر بر ارزیابی سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایران به شمار می‌آیند که با نتایج حاجی انزهایی (۱۳۸۵)، دهقان قهفرخی (۱۳۹۳)، عیدی و همکاران (۱۳۹۳)، شفیعی و همکاران (۱۳۹۳)، اسپیتیا اسکور و گارسیا سبرین (۲۰۰۶) و جاردین (۲۰۱۰) همخوان می‌باشد. به منظور ارزیابی مؤثر سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایران باید به آن دسته از امور که به قوانین و مقررات و نیز آموزش، تجهیزات و نیروی انسانی است توجه ویژه نمود. این سه مورد در قالب راهبرد فنی و توسعه بخش مهمی از ارزیابی‌ها را شامل می‌شوند. برای ارزیابی عملکرد این سازمان این موارد باید استانداردسازی شوند تا قابلیت ارزیابی و مقایسه با استاندارد را داشته باشند. همچنین تشکیل کمیته بازاریابی ورزشی در سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایران گامی است در راستای تأمین منابع مالی و کاهش وابستگی این نهاد به دولت؛ که می‌تواند عملکرد این سازمان را تحت شعاع خود قرار دهد. راه‌اندازی فعالیت‌های اقتصادی، تجاری یا تولیدی (لباس و پوشاک و یا خدمات ورزش فوتبال) در سازمان لیگ یکی از این روش‌های درآمدزایی می‌باشد که متأسفانه در کشور ما هنوز به طور کامل جا نیفتاده است. اما با سازماندهی کسب درآمد از محل (نقل و انتقال بازیکنان، صدور مجوز، تجاری سازی، تبلیغات محیطی و...) می‌توان شاهد رونقی در عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایجاد کرد که بر نتایج مثبت ارزیابی این سازمان مؤثر خواهد بود. در راه این درآمدزایی ارتباطات نقش مهمی ایفا می‌کند. لذا پیگیری دریافت تسهیلات و حق پخش تلویزیونی می‌تواند منبع مالی دیگری برای این سازمان ایجاد نماید که هزینه‌های آن می‌تواند صرف پیشبرد امور و بهبود عملکرد این سازمان باشد. مجموع این اقدامات شامل، بازاریابی، حق پخش تلویزیونی، تبلیغات، کمک‌های بخش خصوصی و غیره سبب سرازیر شدن منابع مالی به سوی سازمان لیگ شده که تأثیر بسزایی بر عملکرد این سازمان برجای خواهد گذاشت. همچنین راه دیگر توجه به تجاری سازی باشگاه‌ها جهت کسب درآمد می‌باشد. در این راستا می‌تواند با حمایت از باشگاه‌های لیگ برتر جهت تأمین امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در این مورد نیز اقدام نماید. در واقع به جز مسائل مالی، پشتیبانی‌هایی که از منابع انسانی و باشگاه‌ها توسط سازمان لیگ می‌تواند صورت گیرد ضمن تحت تأثیر قرار دادن عملکرد سازمان لیگ ارزیابی‌ها را مثبت و مطلوب می‌نماید. پس می‌توان با پشتیبانی و تأمین منابع مالی یکی از معیارهای اصلی زمینه‌ای را در طراحی چارچوب ارزیابی عملکرد بیرونی سازمان لیگ برتر فوتبال کشور فراهم نمود.

که نهایتاً این امر منجر به ایجاد پیامدهای مثبتی برای ارزیابی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای ایران خواهد گردید و از این طریق می‌توان باعث جلب رضایت مشتریان فوتبال در جامعه، بهبود وضعیت اقتصادی و رونق اقتصادی فوتبال در خود سازمان و همچنین باشگاه‌های حاضر در لیگ، اجرای بهتر و حرفه‌ای مسابقات بر اساس استانداردهای فدراسیون بین‌المللی فوتبال، افزایش بهره‌وری منابع انسانی در فوتبال، پرکردن اوقات فراقت شرکت‌کنندگان و در نهایت باعث بهبود عملکرد باشگاه‌ها در سطح کلان کشور خواهد شد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که ۶ مقوله اصلی از پیامدهای حاصل از

ارزیابی سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایران به شمار می‌آیند که شامل رضایت مشتریان، بهبود وضعیت اقتصادی و رونق صنعت فوتبال، اجرای مسابقات حرفه‌ای، افزایش بهره‌وری منابع انسانی، پر کردن اوقات فراغت و بهبود عملکرد باشگاه‌ها می‌باشد و با نتایج ابن‌رسول و همکاران (۱۳۸۳)، سعیدی‌مهرآباد و همکاران (۱۳۸۵)، مادلا و بایل (۲۰۰۵) و جاردین (۲۰۱۰) همخوان می‌باشد. مخاطبان و یا مشتریان سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال اغلب تماشاگرانی هستند که برای تماشای رقابت‌ها به ورزشگاه می‌آیند. آنان توقع بهترین عملکرد از جانب تیم‌های منتخب خود دارند. بخشی از این عملکرد تیم‌ها مربوط به عملکرد و سیاست‌های سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال می‌باشد که شناخت عوامل مؤثر بر ارزیابی کیفیت عملکرد این سازمان می‌تواند به مسئولان کمک کند تا ضمن ارزیابی همه جانبه از عملکرد آن بتوانند رضایت مشتریان را به دست آورند. ارزیابی عملکرد لیگ حرفه‌ای فوتبال می‌تواند با کم کردن حواشی برگزاری رقابت‌ها، خدمتی با کیفیت را به مشتریان عرضه دارد. نبود چنین سیستم ارزیابی و در واقع نگرفتن بازخورد از خواسته‌ها و نیاز مشتریان هر سازمانی را محکوم به فنا خواهد کرد. لذا طبق نتایج این تحقیق از جمله پیامدهای تدوین چارچوب ارزیابی بیرونی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران رضایت مشتریان می‌باشد. داشتن نقاط ضعف و تهدیدهای محیطی هر سازمانی را با چالش‌های جدی از جمله مسائل مالی و کمبود بودجه مواجه می‌سازد. بهترین راه مقابله با ضعف مالی و هدایت درست سرمایه در راه رسیدن به هدف، داشتن یک سیستم ارزیابی عملکرد است که نتیجه هزینه کرده‌های سازمان را به درستی نشان داده و مانع از هدر رفت سرمایه باشد. طبق نتایج این تحقیق داشتن یک چهارچوب ارزیابی عملکرد برای سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال کمک می‌کند وضعیت اقتصادی این سازمان بهبود یافته و بدین واسطه صنعت فوتبال در ایران رونق بیشتری بگیرد. پیامد بعدی ارزیابی عملکرد اجرای مسابقات حرفه‌ای می‌باشد. برگزاری مسابقات حرفه‌ای بدون کم و کاست حاصل تجربه و بررسی تجارب و عملکرد می‌باشد؛ که بدون توجه به ارزیابی آنچه در گذشته انجام شده و رفع نواقص آن ممکن نیست. در برگزاری مسابقات حرفه‌ای فوتبال عوامل زیادی دست به دست هم می‌دهند و لازمه این ارتباط هماهنگی است تا کارها بر طبق روال پیش رود. اما گاهی نتایج آن گونه که باید نیست. جستجوی علل مطلوب نبودن و یا حتی قادر نبودن به برگزاری مسابقات حرفه‌ای نیازمند کنکاش و ارزیابی عملکرد سازمان می‌باشد. ارزیابی بیرونی عملکرد سازمان این فرصت را به سازمان می‌دهد تا بدون هیچ پیش داوری و قضاوت‌های کورکورانه، وقایع آن گونه که هست نمایان شود. این در طی زمان کمک می‌کند سازمان لیگ آن گونه که شایسته است مسابقات حرفه‌ای خود را اجرا نماید. در واقع ارزیابی عملکرد لیگ فوتبال به زمانی می‌تواند به اجرای مسابقات حرفه‌ای مطلوبی هدایت گردد که مسائل مالی، فرهنگی، امکانات و تجهیزاتی، ایمنی و... را به‌عنوان یک کل مورد ارزیابی قرار دهد که نتیجه آن افزایش کیفیت برگزاری رقابت‌ها خواهد بود. یکی دیگر از پیامدهای ارزیابی عملکرد متوجه منابع انسانی سازمان خواهد بود. گاهی افراد برای انجام وظایف خود بهترین راه ممکن را انتخاب می‌کنند اما در عمل آنچه که می‌بایست محقق نمی‌شود. علت این امر آن است هر فرد به‌عنوان جزیی از سیستم سازمان عمل می‌کند اما نتیجه نهایی حاصل مجموع عملکرد همه منابع انسانی خواهد بود که ممکن است در این میان اعمال خوب دیگران تحت شعاع اعمال مخرب دیگران کارایی و نتیجه خود را از دست دهد. در این میان ارزیابی عملکرد کم و کاست‌ها در ارتباط با نیروی انسانی را مشخص نموده و نشان می‌دهد عدم نتیجه‌گیری متوجه کدام بخش سازمان و یا حتی کدام فرد است و در گام بعدی برای خنثی نمودن آثار سوء آن تدابیری اندیشیده می‌شود بدین صورت سازمان شاهد افزایش بهره‌وری منابع انسانی خود خواهد بود تا زحمات هر فرد بدون تداخل با وظایف فرد دیگر در سازمان به ثمر نشیند. در واقع اگر به‌واسطه ارزیابی بیرونی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال کشور بتواند عملکرد خوبی از خود نشان دهد و بتواند در جذب مخاطب موفق‌تر باشد، می‌تواند پرکننده خوبی برای اوقات فراغت سالم جوانان باشد. هدف نهایی ارزیابی عملکرد بهبود عملکرد سازمان می‌باشد. فدراسیون‌های ورزشی که متولیان اصلی ورزش کشور هستند، جهت بهبود عملکردشان، به ارزیابی عملکرد نیاز دارند. باشگاه‌ها برای بهبود عملکرد، نیاز به مدیریت هزینه و ایجاد راه‌های درآمد بیشتر، ثبات در بازیکنان، مدیریت و مربیان، هماهنگی در سطوح سازمانی، گروهی و فردی دارند. علمی‌ترین و با تجربه‌ترین برنامه‌ریزی‌های استراتژیک در باشگاه‌های ورزشی بدون ارزیابی عملکرد متمرکز نخواهد بود. بازخوردی که از ارزیابی عملکرد

ایجاد می‌گردد هم چون بازتاب نور امید بخش ادامه راه خواهد بود و بدون آن سازمان در هاله‌ای از ابهام خواهد بود که آیا رویه پیشین را ادامه دهد و یا برای نیل بیشتر به اهداف لازم است تغییراتی در ساختار و وظایف کارکنان ایجاد نماید. به‌طور کلی ارزیابی کیفیت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فدراسیون فوتبال ایران این فرصت را در اختیار مسئولان این سازمان قرار می‌دهد که با شناخت نقاط ضعف درونی و تهدیدهای بیرونی و تبدیل آنها به نقاط قوت و فرصت هر چه بیشتر در راستای رسالت خود گام برداشته و ضمن ارتقاء بهره‌وری و بهبود عملکرد رضایت هر چه بیشتر مشتریان خود را به‌دست آورد. بهبود عملکرد باشگاه‌های فوتبال کشور ایران به‌عنوان زیرمجموعه‌های فدراسیون این رشته سبب می‌شود کیفیت برگزاری رقابت‌ها، کیفیت تجهیزات و امکانات ورزشگاه، ایمنی و امنیت ورزشگاه، سازمان‌دهی تماشاگران و مواردی از این دست ارتقاء پیدا کرده و در پی آن افراد روزه‌روز با اشتیاق بیشتری به ورزشگاه‌های فوتبال حضور پیدا کنند. در نتیجه می‌توان گفت عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال در ایران با توجه به محدودیت‌های پیش‌روی آن که تحت تأثیر شرایط گوناگون ایجاد شده است، تا رسیدن به وضعیت مطلوب و مورد انتظار فاصله دارد. بنابراین بکارگیری برخی راهبردها (فنی و توسعه، مالی و پشتیبانی و تجارت و بازاریابی ورزشی) هر کدام در رسیدن به وضعیت مطلوب و کیفیت بهتر عملکرد سازمان مؤثر خواهد بود و می‌تواند تا حدودی پیامدهای مطلوبی (رضایت مشتریان، بهبود وضعیت اقتصادی و رونق صنعت فوتبال، اجرای مسابقات به‌صورت حرفه‌ای، افزایش بهره‌وری منابع انسانی، پر کردن اوقات فراغت و در نهایت بهبود عملکرد باشگاه‌ها) را برای سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایران به ارمغان آورد.

در نهایت پیشنهاد می‌گردد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایران در جهت نیل به اهداف برنامه‌ریزی شده فدراسیون فوتبال و سازمان لیگ در چارچوب ارزیابی عملکرد نسبت به تعیین حیطه‌های کاربردی‌تر اقدام و هر معیار متناسب با هر وظیفه دارای شاخص‌های مناسب باشد که این امر نه تنها باعث بالا رفتن کیفیت عملکرد سازمان، بلکه باعث اثربخشی فعالیت‌ها در سطوح کلان فوتبال کشور خواهد شد.

منابع

- ابن‌الرسول، اصغر (۱۳۸۳). توسعه سیستم کارت امتیاز متوازن، تست و پیاده‌سازی در سیستم مدیریت تحقیقاتی، رساله دکتری، دانشگاه تهران.
- آرمسترانگ، مایکل (۱۳۸۵). مدیریت عملکرد راهبردی کلیدی و راهنمای عملی، ترجمه‌ی دکتر سعید صفری، امیر وهابیان، تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی.
- اسکندری دستگیری، سیمین؛ امیرتاش، علی محمد؛ صفانیا، علی محمد (۱۳۹۶). ارزیابی عملکرد منتخبی از فدراسیون‌های ورزشی ایران با استفاده از تحلیل پوششی داده‌ها، رویکرد سیستمی‌های فازی، نشریه رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۵: ۲۳-۳۶.
- اکبری یزدی، حسین؛ حمیدی، مهرزاد؛ سجادی، سید نصرالله؛ خبیری، محمد (۱۳۹۳). «بررسی و تحلیل کیفیت خدمات در لیگ برتر فوتبال ایران بر مبنای مدل سروکوال»، مطالعات مدیریت ورزشی، ۲۵: ۱۵-۳۸.
- الهی، علیرضا؛ گودرزی، محمود؛ خبیری، محمد (۱۳۸۵). «بررسی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال جمهوری اسلامی ایران و مقایسه آن با سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ژاپن»، نشریه حرکت، ۲۷: ۵۵-۷۱.
- حاجی انزهایی، زهرا (۱۳۸۵). بررسی ساختار سازمانی و عملکرد فدراسیون هندبال جمهوری اسلامی ایران و مقایسه آن با فدراسیون هندبال آلمان و ارائه الگوی بهینه، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشگاه تهران.
- حاجی جباری، علیرضا؛ سرآبادانی، مهدی (۱۳۸۶). راهنمای عملکرد دستگاه‌های اجرایی. چاپ اول، انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران.
- حسینی کشتان، میثاق (۱۳۹۳). طراحی مدل ارزیابی عملکرد باشگاه‌های فوتبال لیگ برتر ایران، رساله دکتری، دانشگاه گیلان.

- حنفی‌زاده، پیام؛ حنفی‌زاده، محمدرضا؛ هدایتی‌پور، سیده ریحانه (۱۳۸۷). «طراحی مدل ارزیابی آمادگی الکترونیکی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ایران»، فصل‌نامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۲: ۱۰۳-۱۳۷.
- دهقان قهفرخی، امین (۱۳۹۳). طراحی نظام ارزیابی عملکرد فدراسیون‌های ورزشی ایران با استفاده از رویکرد سیستمی، رساله‌ی دکتری، دانشگاه تهران.
- رحیمی، غفور (۱۳۸۵). «ارزیابی عملکرد و بهبود مستمر سازمان»، ماهنامه تدبیر، ۱۷ (۱۷۳): ۴۱-۴۵.
- سعیدی مهرآباد، محمد؛ احسانی، رحیم (۱۳۸۵). «طراحی یک مدل ارزیابی عملکرد یکپارچه برای مراکز تحقیقاتی، دانشگاه علم و صنعت ایران»، نشریه بین‌المللی مهندسی صنایع و مدیریت تولید، ۱۷ (۶): ۴۹-۵۸.
- سلطانی، مصطفی؛ کارگر، غلامعلی؛ کشگر، سارا؛ غفوری، فرزاد (۱۳۹۸). «طراحی الگوی درآمدزایی باشگاه‌های حرفه‌ای فوتبال ایران»، فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش، شماره ۱ (پیاپی ۱۷): ۴۲-۵۴.
- سلیمانی دامنه، جهانگیر؛ حمیدی، مهرزاد؛ سجادی، سیدنصرالله (۱۳۹۳). «ارزیابی عملکرد تیم‌های لیگ برتر فوتبال ایران با استفاده از مدل تلفیقی AHP و DEA»، مطالعات مدیریت ورزشی، ۲: ۱۰۵-۱۲۶.
- شفیع، شهرام؛ کهندل، مهدی؛ منتظرعلیه، مهدی؛ رادی‌نیا، غلامرضا (۱۳۹۳). «شناسایی، وزن‌دهی و اولویت‌بندی شاخص‌های ارزیابی عملکرد باشگاه‌های ورزشی»، دو فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش، ۱: ۸۳-۹۸.
- عیدی، حسین؛ رضانی‌نژاد، رحیم؛ یوسفی، بهرام؛ ملک اخلاق، اسماعیل (۱۳۹۳). «معرفی ابزار اندازه‌گیری اثربخشی فدراسیون‌های ورزشی منتخب بر مبنای رویکرد ارزش‌های رقابتی»، نشریه‌ی مطالعات مدیریت ورزشی، ۲۲: ۸۴-۶۳.
- فیضی، سمیرا؛ حمیدی، مهرزاد؛ رضوی، سید محمدحسین؛ اندام، رضا (۱۳۹۸). «مدیریت بلیت فروشی: تحلیل عوامل مؤثر بلیت فروشی لیگ برتر فوتبال ایران»، فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش، شماره ۱ (پیاپی ۱۷): ۸۰-۷۱.
- کاپلان، رابرتاس؛ نورتو، دیویدی (۱۳۸۸). سازمان استراتژی محور، ترجمه‌ی پرویز بختیاری، چاپ هشتم، تهران: انتشارات سازمان مدیریت صنعتی.
- لعل بیداری، مرضیه؛ معماری، مرضیه؛ سعادت، مهسا (۱۳۹۸). «بازشناسی حوزه‌های امنیت در مسابقات لیگ برتر فوتبال ایران»، فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش، شماره ۱ (پیاپی ۱۷): ۱۱۱-۱۲۰.
- محمدی، رضا؛ شریعتی، صدیقه؛ پرند، کورش؛ پورعباس، عبدالرسول (۱۳۸۶). «طراحی و استقرار نظام ارزشیابی کلان عملکرد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری»، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۱۳ (۴): ۹۱-۱۲۴.
- محمدی، سردار؛ اسمعیلی، نرگس؛ صالحی، نسیم (۱۳۹۵). «ارزیابی وضعیت سواد فناوری اطلاعات سازمان‌های ورزشی ایران»، مطالعات مدیریت ورزشی، ۸ (۴۰): ۹۷-۱۱۲.
- محمدی، لیلا (۱۳۹۱). طراحی و تدوین مدل ارزیابی عملکرد فدراسیون قایقرانی ایران بر اساس مدل تعالی بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت (EFQM)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- محمودی، احمد؛ هنری، حبیب؛ یونسی، جلیل؛ شهلائی، جواد (۱۳۹۸). «شناسایی راهبردها و پیامدهای سلامت اداری در صنعت فوتبال ایران»، فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش، شماره ۱ (پیاپی ۱۷): ۲۰-۱۱.
- معصومی، حسن؛ اشرف گنجویی، فریده؛ داشگرزاده، خدابخش؛ جوادی، شهرام (۱۳۹۱). «ارائه الگوی تصمیم‌گیری آنتروپی برای طراحی مدل جامع ارزیابی بیرونی عملکرد فدراسیون‌های ورزشی در ایران با رویکرد فازی»، پژوهش‌های فیزیولوژی و مدیریت ورزشی، شماره ۱۲: ۵۷-۷۲.
- نادری نسب، مهدی؛ احسانی، محمد؛ خیبری، محمد؛ امیری، مجتبی (۱۳۹۰). «تعیین رویکرد مناسب توسعه‌ی فوتبال جمهوری اسلامی ایران و مقایسه‌ی آن با رویکردهای چند کشور منتخب»، نشریه مدیریت ورزشی، ۳ (۱۰): ۱۱۹-۱۰۳ (الف).
- نادری نسب، مهدی؛ احسانی، محمد؛ خیبری، محمد؛ امیری، مجتبی؛ قره‌خانی، حسن (۱۳۹۰). «بررسی وضعیت موجود فوتبال جمهوری اسلامی ایران و تعیین موقعیت راهبردی فوتبال کشور»، نشریه مدیریت ورزشی، ۳ (۹): ۲۷-۵ (ب).
- نژادسجادی، سید احمد؛ سلیمانی دامنه، جهانگیر (۱۳۹۳). «شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های ارزیابی عملکرد فدراسیون‌های ورزشی ایران با استفاده از مدل AHP»، مطالعات مدیریت ورزشی، ۲۳: ۱۹۲-۱۷۹.
- نظام‌نامه گروه ارزیابی (۱۳۸۶). وزارت علوم و تحقیقات و فناوری، معاونت پژوهشی، دفتر بررسی و ارزیابی پژوهش.

- Barros, C. P., & Leach, S. (2006). "Analyzing the performance of the English FA Premier League with an econometric frontier model". *Journal of Sports Economics*, 7(4): 391-407.
- Chadwick, S. (2009). "From outside lane to inside track: sport management research in the twenty first century". *Management Decision*, 47(1): 191-203.
- Chiesa, V., Frattini, F., Lazzarotti, V., Manzini, R., (2008), "Designing a Performance Measurement System for the Research Activities: A Reference Framework and an Empirical Study", *J. Eng. Technol. Manage*, Vol. 25: 213-225.
- Espitia-Escuer, M., & García-Cebrián, L. I. (2006). "Performance in sports teams: results and potential in the professional soccer league in Spain", *Management Decision*, 44(8): 1020-1030.
- Evans, N. (2005). "Assessing the balanced scorecard as a management tool for hotels". *International Journal of Contemporary Hospitality Management*. 17(5): 376-390.
- Haapasalo, H. Ingalsuo, K., Lenkkeri, T. (2006). "Linking strategy into operational management a survey of BSC implementation in Finnish energy sector". *Benchmarking: an International Journal*, 13(6): 701-717.
- Jardin, M. (2010). "Efficiency of French football clubs and its dynamics", *University of Rennes*, (13):198-28.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1990). "Judging the quality of case study reports". *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 3(1): 53-59.
- Madella, A., Bayle, E., & Tome, J. (2005). "The organizational performance of national swimming federations in Mediterranean countries: A comparative approach". *European Journal of Sport Science*, 5(4), 207-220.
- Roetert, B. (2016). A performance evaluation of Professional Football Organizations in the Netherlands; University of Groningen, MSc Finance.
- Sales, X. (2019), "A proposed methodology for evaluating the quality of performance management systems", *Pacific Accounting Review*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1994). "Grounded theory methodology". *Handbook of qualitative research*, 17, 273-285.
- Yury, z, Ilya, s. (2017). "Measuring the efficiency of Russian Football Premier League clubs", *Electronic Journal of Applied Statistical Analysis*; Vol. 10, No. 3: 773-789.

به این مقاله این گونه استناد کنید:

خلیلی، علی اصغر؛ صفانیا، علی محمد؛ زارعی، علی؛ معصومی، حسن (۱۴۰۰). «چارچوب ارزیابی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال ایران: با رویکرد گراند تئوری»، پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، ۱۱ (۲۱): ۱۷-۳۳.